Poštnina plačana v gotovini

Maribor, petek 21. septembra 1934

Stev. 214

Leto VIII. (XV.)

Cena 1 Din

MARIBORSKI VEČERNIK „JUTRA"

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455 Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase sprejema tudi oglasni oddelek „Jutra" v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Obupni klic Dolnje Lendave

Na letošnji skupščini Družbe sv. Cirila in Metoda na Vrhniki so se oglasili tudi delegati iz Dolnje Lendave v Prekmurju in opozorili slovensko javnost na tamkajšnje neznosne narodnostne razmere. Povedali so, da je boj peščice naših tamkajšnjih zavednih narodnih delavcev brez vsakih pozitivnih uspehov, zlasti še zaradi tega, **ker ne najdejo nikjer potrebnega razumevanja in vsaj moralne podpore.** Njihovo razočaranje je zato že tako veliko, da se pripravljajo na skrajne korake: **razpustiti nameravajo sploh vsa narodna društva in opustiti vsako nadaljnje delo.** Ta klic iz naše zares skrajno zanemarjene in zapuščene Dolnje Lendave je vsekakor tako resen in pomemben, da ga tudi mi v Mariboru ne smemo preslišati, saj je prav naloga našega eksponiranega mesta, da reagira na vse, kar se dogaja na naši slovenski severni in severnovzhodni meji. Dolnja Lendava pa je od vseh naših obmejnih postojank tega odseka **najbolj izpostavljena tujim, nam sovražnim vplivom in zato najbolj potrebna vsestranske opore v našem močnejšem zaledju.**

Vprašanje Dolnje Lendave spada v kompleks splošnega vprašanja našega Prekmurja, o katerem se je že toliko govorilo in pisalo, ima pa vendar še svoje specialne probleme. Da se je v Prekmurju vse od osvobojenja do danes ogromno in vsestransko grešilo, ni treba znova dokazovati, na glavni greh pa je pravilno zadel menda samo prekmurski pisatelj Miško Kranjec, ko je povedal, **da smo Slovenci pozabili, da bi morali Prekmurje pridobiti najprej zase in šele potem sebe za celokupno državo!** Namesto tega smo pa prepuščali ali birokraciji ali diletantom, da so Prekmurje vlačili v neko meglo, ki ni mogla seči do src tamkajšnjega ljudstva. Prekmurci so bili že prej Slovenci in so se sami tako imenovali, **in na tej podlagi njihove zavesti bi bilo treba prepeljati njihov lokalizem v slovensko skupnost, nakar bi bil prešel po tem tudi v vsedržavno jugoslovansko.** Direktni prehod v to je nemogoč in se zato vsi zadevni poizkusi tudi niso obnesli. In tako je naše Prekmurje po petnajstih letih brezplodnih naporov **obviselo v zraku, in ni danes niti slovensko niti jugoslovansko, kakor bi moralo biti in bi tudi moglo biti.**

Kar pa velja za vse Prekmurje, velja še veliko bolj za Dolnjo Lendavo in njeno okolico. Dasi pripada Dolnja Lendava upravno k naši banovini, nismo storili absolutno ničesar, da bi jo kakorkoli navezali nase. **Razen upravnih, nima Dolnja Lendava v Sloveniji absolutno nobenih stikov.** Železnica jo navaja gospodarsko in kulturno na Čakovec ter dalje na Varaždin in Zagreb, **kjer najdejo njeni Madžari, madžaroni in Židje še vedno popolno potuho pri svojih madžaronskih in židovskih tovariših.** Preko teh pa si znajo pridobiti tudi veljavo pri oblastvih, da se prav lahko izmikajo težnjam one peščice naših ljudi, ki se zaman trudijo, da bi dosegli nacionalne uspehe. Od tod njihovo suvereno preziranje slovenskih teženj in hotenj, od tod njihova moč, ki se izraža v veljavi v občini, v gasilstvu, kjer vlada peščica madžaronov in Židov nad vsem slovenskim gasilstvom dolnjelendavskega okraja, od tod seveda tudi vse ostalo. V takih razmerah verujemo prav radi dolnjelendavskim narodnim delavcem, da so postali izmučeni in so obupali. Morali so, in drugačnega rezultata tudi ni bilo pričakovati in ga ne bo, dokler se ne nastopi tista pot dela, ki edina lahko vodi do uspeha in ki vodi do uspeha tudi samo tedaj, **ako jo podpremo najprej moralno, nato pa po možnosti tudi materialno vsi Slovenci kot celota!**

Glavna ovira pri bodočem delu, tudi če se usmeri po rečenem, bodo še vedno dolnjelendavski Židje, ne toliko Madžari in madžaroni. Lastnost Židov je, da se ob vsaki politični spremembi preorientirajo. Dolnjelendavski, ki pripadajo k madžarski skupini, so v tem oziru trdovratnejši in v kolikor so se sploh, četudi le na zunaj preorientirali, **se niso naslonili na slovensko stran, ker po naši lastni krivdi v nas niso spoznali merodajnih činiteljev!** Niso se obrnili v Maribor ali Ljubljano, ampak drugam! Ako hočemo torej zlomiti njih odpor, jim moramo pokazati, **da smo le mi firma, na katero se morajo obrniti!** Ako to ne bo šlo zlepa, jih bi bilo treba **udariti gospodarsko.** Naloga vseh Slovencev bi bila organizirati v Dolnji Lendavi slovenska zavedna industrijska, trgovska in obrtna podjetja in **z žrtvami celokupnosti stopiti z Židi v neizprosni konkurenčni boj.** Z organizirano voljo in silo to ni neizvedljivo in mislimo, da bi se prav na tej podlagi moralo načeti to vprašanje, zaenkrat vsaj v javni debati. **Na vsak način pa obupnega klica Dolnje Lendave ne smemo več preslišati!**

—r.

Španija pred usodnimi odločitvami

V zadnjem momentu preprečena revolucija levičarjev — Nameni Kataloncev in Baskov za odcepitev od Španije

MADRID, 21. septembra. **Vladi se je posrečilo v zadnjem trenutku odkriti zaroto levičarjev, socialistov in komunistov, ki so imeli že vse pripravljeno za splošno revolucijo. Vladni organi so na podlagi tega odkritja našli tudi že več tajnih skrivališč zarotnikov, kakor tudi skladišč, orožja in municije. To odkritje je pozročilo v Madridu in v vsej Španiji ogromno vznemirjenje. Vsa Španija je sedaj podobna razburjenemu mravljišču. Vlada je izdala najstrožje ukrepe, vojaštvo je zasedlo vse važnejše centre in prometne točke in preiskuje tudi na vseh cestah vse avtomobile in vsa druga vozila, da prepreči prevažanje orožja in municije v revolucionarne namene. V zvezi s tem odkritjem je bila včeraj sklicana nujno tudi seja ministrskega sveta. Ministrski svet je izdal predsedniku vlade in notranjemu ministru vsa pooblastila, da smeta nastopiti v primeru vsakega poizkusa revolucije z vso odločnostjo in najostrejšimi sredstvi. Vse vojaštvo in vsi drugi varnostni organi so stalno v najstrožji pripravljenosti. Mimo levičarjev, tako se vsaj zatrjuje, se pa pripravljajo na državni udar tudi desničarji, zlasti klerikalci, ki organizirajo zadnje dni svoje lastne napadalne čete. Njihov voditelj Gil Robles je sicer izjavil, da bodo te čete namenjene okrepitvi vladnih organov, a to je nabrže le pretveza. Zelo nevarno je pa tudi gibanje Kataloncev in Baskov. Vse kaže, da se v Kataloniji vedno bolj širi tendenca popolne odcepitve Katalonije od Španije in proglasitve samostojne in neodvisne države. Prav tako pa se bore tudi Baski za svojo državno samostojnost. Mimo tega pa so močna tudi avtonomistična gibanja v drugih pokrajinah. Tako stoji Španija pred usodno odločitvijo o svoji bodoči usodi.**

Vzhodni pakt kljub usemu

PERTINAXOVA IZVAJANJA IN NAPOVEDOVANJA V LISTU »ECHO DE PARIS«.

PARIZ, 21. septembra. **»Echo de Paris« objavlja Pertinaxov članek, v katerem se bavi z vprašanjem, če je mogoče skleniti vzhodni varnostni pakt brez Nemčije in Poljske in ugotavlja, da je to mogoče in da se bo najbrže tudi zgodilo. Kot dokaz citira stavke iz govora Litvinova, v katerem je odkrito priznal, da Nemčija in Poljska lahko ostaneta tudi ob strani. Pertinax pravi, da se bodo Francija, sovjetska Rusija, države male antante, Grčija, Turčija in najbrže tudi baltiške države sporazumele glede držanja v šahu narodnosocialistične mobilizacije. Glavno prizadevanje Litvinova je, da se v kakršnikoli bilo formi organizira vojaški defenzivni sistem proti pangermanizmu. Moskovska vlada je stopila v Društvo narodov, ker je Francija to stavila kot pogoj za sklenitev medsebojnega varnostnega pakta. Barthou in Litvinov sta imela pred Barthoujevim odhodom iz Ženeve dolgo konferenco o vprašanjih vzhodnega pakta. Nerešeno je ostalo samo vprašanje, ali naj se ta pakt sklene pod okriljem Društva narodov, ali izven njega?**

Posplošenje manjšinske zaščite

DEBATA V ŽENEVI. JUGOSLAVIJA ZA POSPLOŠENJE, FRANCOSKI TISK GA PA ODKLANJA.

ŽENEVA, 21. septembra. **V političnem odboru Društva narodov je bila včeraj debata o manjšinskem vprašanju po zahtevi Poljske. Govorili so razni govorniki, ki so se izjavili deloma za poljski predlog o posplošenju manjšinske zaščite, deloma pa proti njemu. V imenu Jugoslavije je govoril delegat Konstantin Fotić, ki se je izjavil za posplošenje. Debata se danes nadaljuje.**

PARIZ, 21. decembra. **Francoski tisk razpravlja obširno o poljski zahtevi po generalizaciji manjšinske zaščite. »Excelsior« pravi ob tej priliki, da bo Beck trdno vztrajal na svoji zahtevi, vendar pa Poljska ne misli na prelom odnošajev z Društvom narodov. Beckov namen je le doseči, da bodo delegacije predlogu Poljske posvečale več pažnje. »Figaro« govori o Frangilisovem predlogu v šesti komisiji in meni, da se človeške pravice posameznikov pač lahko ugotove, težje pa je posplošenje. Posebna konferenca v ta namen bi ostala brez uspeha. »Petit Parisien« pa meni, da Beckov predlog v šesti komisiji ni bil ugodno sprejet.**

Češkoslovaška pristopi k rimskemu paktu?

BUDIMPEŠTA, 21. septembra. **Dunajski dopisnik »Magyárorszaga«« poroča svojemu listu, da se v avstrijskih vladnih in gospodarskih krogih pričakuje z veliko gotovostjo, da se bo Češkoslovaška po Beneševem potovanju v Rim pridružila rimskemu paktu. Kot dokaz za to svojo informacijo navaja dejstvo, da so nepričakovano prekinjena avstrijsko-češkoslovaška pogajanja za trgovinsko pogodbo, ker je baje zaključeno, da se vsa ta pogajanja spojijo s pogajanji, ki se bodo v prihodnjih tednih vodila v Rimu med Italijo in Avstrijo, da se na ta način najde skupna podlaga tudi za nadaljnja pogajanja med Avstrijo in Češkoslovaško.**

Na višji cilj Italije: oboroževanje!

RIM, 21. septembra. **Ves italijanski tisk piše navdušeno o sklepih vlade o militarizaciji vsega italijanskega naroda. Listi pravijo, da je ta sklep ogromnega zgodovinskega pomena. Turinska »Stampa« pa pravi, da je s tem sklepom vlade oborožena oblast države stopila na prvo mesto in se morajo odslej dalje posvetiti vsi napori in vsa sredstva samo v korist oboroževanja, ki mora Italijo napraviti pripravljeno za velike akcije, ki jo čakajo. Razorožitvena konferenca je za Italijo pokopana.**

SI VIS PACEM . . . .

PARIZ, 21. septembra. Pariška izdaja »Daily Maila« objavlja članek lorda Rothermeera o potrebi čim večjih zračnih sil. Avtor naglaša, da se je prepričal, da široke mase francoskega naroda nimajo niti pojma o velikih nevarnostih sedanjega mednarodnega položaja. Posebno velika je nevarnost nemškega zračnega napada. V bodoči vojni bodo vojskujoče se države razpolagale z mnogo tisoč letali. One države, ki bodo v zraku pripravljene, bodo igrale v vojni tudi odločilno vlogo. Lord navaja, da je pristaš miru, toda mir je v nevarnosti, če vse države niso pripravljene.

»TEORIJA CULUKAFROV«.

PARIZ, 21. septembra. Londonski »Daily Telegraph« razpravlja o militarizaciji Italije in piše med drugim: »Otroci se bodo morali že od 8. leta dalje vaditi v uporabljanju orožja. Taka je bila tudi špartanska teorija, a tudi teorija afriških Culukafrov.« List ugotavlja, da predstavlja ta italijanska militarizacija mračen komentar položaja v Evropi in opozarja Mussolinija na nevarnost, ki preti Italiji od pretiranega militarizma.

AMERIKA PROTI JAPONCEM.

WASHINGTON, 21. septembra. V državi Arizona je nastal zelo napet položaj med belimi in japonskimi farmarji. Beli farmarji zahtevajo, da se japonski izženejo, ker nižajo cene. Včeraj so na treh japonskih farmah eksplodirale bombe, ki so vse raznesle in ubile več Japoncev.

Dnevne vesti

Naš prestolonaslednik v Londonu. Naš prestolonaslednik Peter je prispel v spremstvu princa Aleksandra v London, kjer se bosta nekaj časa šolala v nekem tamkajšnjem kolegiju.

Odličen poljski gost v Mariboru. Včeraj je obiskal Maribor odlični poljski parlamentarec g. dr. Tadej Dyboski iz Krakova. Prijatelji poljskega naroda v Mariboru so ga z narodnim poslancem g. dr. Pivkom na čelu toplo sprejeli in se z njim sestali. Ker je odlični poljski gost že odpotoval iz Maribora, ne bo v »Grajski kleti« za drevi najavljenega sestanka.

Iz finančne službe. Za davčne pripravnike so imenovani: Ladislav Puc pri davčni upravi v Prevaljah, Anton Movrin v Slovenski Bistrici, Nikolaj Barbarič pa pri davčni upravi v Murski Soboti.

Poroke. Te dni so se v Mariboru poročili: upokojeni cestni ravnatelj Ivan Kranar in učiteljica gdč. Ema Ungarjeva, slikar Viljem Copetti in Julijana Senekovičeva, trgovec France Gnus in Leopoldina Orlova, podpreglednik finančne kontrole Alojzij Verk in Marija Kunstova, delavec Jože Muster in Pavlina Kranjčeva, trgovski sluga Leopold Kravos in Veronika Filipičeva ter tovarniški delavec Konrad Kocbek in Karolina Haberjeva. Bilo srečno!

Zadnja seja mestnega sveta mariborskega. Sinoči je bila v mestni posvetovalnici pod predsedstvom župana g. dr. Lipolda zadnja seja mestnega sveta, ki je rešil še nekatere v njegovo kompetenco spadajoče posle. Po novem občinskem zakonu, ki bo vstopil v veljavo 23. t. m. preneha namreč funkcija mestnega sveta in bodo njegovi posli prešli na občinski svet, ki ga pa novi občinski zakon naziva mestni svet. Mestni svet občine mariborske je opravljal svoje funkcije nepretrgoma 63 let in je bil odobren v sedanji obliki in sestavi po § 34. občinskega statuta iz leta 1871. Mestni svet so sestavljali župan, njegov namestnik, 4 mestni svetniki in po navadi magistratni direktor. Zanimivo je, da je mestni svet v taki obliki imela samo občina mariborska. Ljubljanska občina je imela takozvani magistratni gremij, ki je opravljal potrebne funkcije kakor mariborski mestni svet, dočim celjska in ptujska mestna občina nista poznali ne enega ne drugega. Mestni svet je bil pod vrhovnim vodstvom neposredni upravni in izvršujoči organ občine v poslih lastnega, kakor tudi prenešenega delokroga ter je kot tak odločal v prvi instanci. Novi zakon o mestnih občinah pa ne predvideva več mestnega sveta in bodo njegove gospodarske in socialne posle reševali posebni upravni odbori.

Sadjarski kongres. Za udeležence drugega državnega sadjarskega kongresa in razstave sadja, ki bo v kratkem v Sarajevu, je prometni minister dovolil polovično vožnjo. Obiskovalci kongresa in razstave morajo kupiti cel vozni listek in železniško legitimacijo. Vozni listek velja za brezplačni povratek, če pokažejo potrdilo odbora, da so se udeležili kongresa in obiskali razstave. Popust velja za odhod od 27. t. m. do vštetega 3. oktobra, za povratek pa od 29. t. m. do vštetega 5. oktobra.

Kongres lekarnarjev v Zagrebu. Letošnji kongres lekarnarjev bo v času od 4. do 7. novembra v Zagrebu. Združen bo s proslavo 50-letnice farmacevtskega odseka filozofske fakultete. Mimo naših lekarnarjev se bodo kongresa udeležili tudi poljski, češki in bolgarski lekarnarji, pa tudi predstavniki farmacevtskih univerz iz Pariza, Strassbourga in drugih evropskih mest.

Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev dravske banovine ima svoj izredni občni zbor v ponedeljek 8. oktobra t. l. ob 19.30 uri v gostilni Josipa Birka, Borštnikov trg 2 v Ljubljani. Dnevni red: Poročilo o stanju bolniškega sklada in predlog o regulaciji mesečnih prispevkov za bolniški sklad. V primeru nesklepčnosti se bo vršil pol ure pozneje istotam z istim dnevnim redom nov izredni občni zbor, ki bo sklepal veljavno neglede na število prisotnih članov.

Agilna podružnica Slovenskega planinskega društva otvori v nedeljo 23. t. m. z velikim trudom in žrtvami zgrajeno novo planinsko kočo pri Svetih treh kraljih, ki bo odprla turistom najlepše predele Pohorja okoli Slovenske Bistrice. Da omogoči tudi mariborskim planincem udeležbo na tej slavnosti, priredi »Putnik« 23. t. m. izlet z avtobusom. Avtobus nas popelje v Slovensko Bistrico, od tam do Šmartna (ferialna kolonija kraljice Marije) in Ramšaka, od koder je ena ura pešhoje po lepi, na novo markirani poti do koče. Vabimo mariborske turiste, da se v čim večjem številu udeleže tega lepega izleta, za katerega so predvidene skrajno nizke cene. Vozna cena bo le 25 Din za osebo. Nadaljnje informacije in prijave pri »Putniku«, Maribor, Aleksandrova cesta 35, tel. int. 21-22.

Sestanek trgovcev. V sredo 19. t. m. je bil sestanek mariborskih trgovcev v lovski sobi hotela »Orel«, kjer so razpravljali o perečih carinskih zadevah, zlasti kako se ubraniti raznim nesporazumljenjem pri carinjenju blaga in iz tega izvirajočim kaznim. Da se stvar temeljito razjasni, je naprosilo združenje trgovcev upravitelja carinarnice g. inspektorja Živka Mihajlovića, da prisostvuje temu sestanku in pojasni trgovstvu zadevne predpise. G. inspektor se je povabilu radevolje odzval ter v poljudnih besedah tolmačil najvažnejše določbe carinskih predpisov in pojasnjeval razna stavljena mu vprašanja, za kar je žel obilo priznanja in zahvale.

Mestna podjetja. Avtobusni promet razglaša, da se je sezonska vožnja Maribor—Hoče—Reka 15. t. m. ukinila. Občinstvo se naproša, ako želi v tej smeri vožnjo na Reko, da se pravočasno prijavi ustmeno ali pa telefonično na št. 24-71 v Plinarniški ulici 9.

Pozor! Kavarna »Promenada«. V soboto in nedeljo koncert. (Triglav-jazz.)

Mednarodne rokoborbe v Unionu. Odslej naprej bodo same odločilne borbe. Danes se borijo Gromov : Homann, Črna maska : Belič, Kawan : Fischer. Policijska ura je podaljšana do polnoči.

Promenadni koncert. Mestno olepševalno društvo priredi v nedeljo 23. t. m. od 11. do 12. ure v mestnem parku promenadni koncert. Igrala bo železničarska godba »Drava« pod vodstvom kapelnika g. Žekarja.

Bilanca našega letalskega prometa. Letošnja sezona našega letalskega prometa je zabeležila naravnost kolosalen napredek. Na progah Ljubljana—Zagreb je letelo 108 potnikov, Ljubljana—Sušak 697 potnikov in na progi Ljubljana—Celovec 35 potnikov. Iz Ljubljane je odletelo v letošnji sezoni 840 potnikov, od teh je bilo 543 moških, 266 žensk in 31 otrok. Sigurnost prometa je bila stoodstotna. V Ljubljano je pa dopotovalo skupno 822 potnikov.

Izvoz sliv v Nemčijo. Beograjski Prizad je izdal doslej za 407 vagonov izvoznih »uverenj« za izvoz sliv v Nemčijo. Celokupen kontingent sliv v Nemčijo znaša 600 vagonov in bo ostanek v kratkem izčrpan.

Živalske kužne bolezni. Po stanju z dne 10. t. m. je bila v dravski banovini svinjska kuga na 118 dvorcih, svinjska rdečica na 53, kuga čebelne zalege na 8, vraničnj prisad pa na 7 dvorcih.

Vozne olajšave. Jadranska obala, zdravilna kopališča, obiezerska mesta in višinska letovišča: Po 10-dnevnem bivanju v mesecih oktober, november, četrtinska vožnja na železnicah pri povratku. Sarajevo: 23. sept. razvitje zastave Jadranske straže. Polovična vožnja 20.—26. sept. na podlagi žel. legitimacije po Din 5.—. Čačak: 23. sept. odkritje spomenika padlim vojakom. Polovična vožnja 20.—26. sept. na podlagi žel. legitimacije. Osijek: 22.—23. sept. tekma v odbojki. Polovična vožnja 20.—29. sept. na podlagi želez. legitimacije. Sremski Karlovci. 23. sept. 30-letnica Sokolskega društva. Polovična vožnja 20.—27. septembra na podlagi žel. legitimacije. Beograd: 23. septembra skupščina društva »Privrednik«. Polovična vožnja 20.—27. sept. na podlagi žel. legitimacije. Zagreb: 4.—10. oktobra kemijsko farmacevtska razstava. Polovična vožnja na povratku na podlagi žel. legitimacije. Avstrija: V posezonski dobi do 30. novembra 60 odst. pri povratku po 7-dnevnem bivanju. Nemčija: Za vse kraju v Nemčiji 60% popusta na nemških železnicah pri tour- in retour vožnjah po obveznem 7-dnevnem bivanju. Italija: Do 30. septembra po 6-dnevnem bivanju v poljubnih krajih Italije polovična vožnja na italijanskih železnicah. Vse nadaljnje informacije, nabava voznih kart, vizumov in valut pri »PUTNIKU«, Maribor, Aleksandrova cesta 35, tel. int. 21-22.

Grajski kino

Danes premiera velefilma

HENRIK VIII. IN NJEGOVIH 6 ŽEN

Službeni list Banske uprave dravske banovine objavlja v svoji 75. letošnji številki: Trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Turčijo; uredbo o izpremembah v zakonu o ustanovitvi in ureditvi državne razredne loterije za podpiranje narodnega gospodarstva; uredbo o izpremembah uredbe o samostojni upravi državnih monopolov kraljevine Jugoslavije; dopolnitev pravil o opravljanju profesorskih izpitov; odločbo o razveljavitvi pravilnika o ureditvi prometa z žvepleno kislino; telefonski promet, ratifikacijo konvencije o izboljšanju usode ranjencev in bolnikov v vojskah za vojne in konvencije o postopanju z vojnimi ujetniki po Turčiji; izjava Egipta o vlogi egiptskega Rdečega polumeseca po čl. 10 konvencije za izboljšanje usode ranjencev in bolnikov v vojskah za vojne; objave banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v letu 1934.; izpremembe v staležu državnih in banovinskih uslužbencev na področju dravske banovine ter razne objave iz »Službenih novin«.

Rdeči križ Krčevina—Košaki priredi v nedeljo 23. t. m. v gostilni Welle v Košakih t r g a t v e n o v e s e l i c o z godbo, petjem in razno drugo zabavo. Začetek ob 15. uri. Dohodek za uboge šolarje.

K. D. »Triglav«. Otvoritev plesne šole bo v soboto 22. septembra v gornji mali dvorani Narodnega doma pod vodstvom diplomiranega plesnega učitelja gospoda Lud. Simončiča. Vaje bodo redno vsako sredo in soboto od 20. do 23. ure.

Saharin pod telovnikom. Pomotoma smo v včerajšnji številki poročali pod tem naslovom, da je v neko saharinsko zadevo zapletena tudi ga. Marija Očkova iz Magdalenske ulice. Saharin, ki ga je policija našla na njenem stanovanju, je bil last njenega podnajemnika Babška in ne zadene torej Očkove nobena krivda.

Radio Ljubljana. Spored za soboto 22. t. m.: Ob 12.15: zvoki iz Amerike na ploščah; 12.50: poročila; 13: čas, operetna glasba na ploščah; 18: radio-orkester; 18.40: »Angorski kunec in njegova reja«; 19: zabavno predavanje Sancinove; 19.20: predavanje o zunanji politiki; 19.40: čas, jedilni list; 19.45: »Joahim Vujić«; 20.05: fantovski sekstet od Device Marije v Polju poje slovenske narodne pesmi; 20.30: Delibesov balet na ploščah; 21: radio-orkester; 22: čas, poročila, valčkova ura na ploščah.

Nacionalna ura v radiu. Današnja nacionalna ura v radiu ob 20. uri bo posvečena važnemu zgodovinskemu dogodku iz dobe srbske zgodovine. Na današnji dan je pred 603 leti proglasil Dušan Veliko samostojno srbsko carevino, ki je pod njegovo vlado postala najmočnejša sila na Balkanu in dosegla vrhunec svoje slave in moči. Opozarjamo vse poslušalce radia na to zgodovinsko in pomembno predavanje.

Grajski kino. Danes v petek senzacionalna premiera velefilma **»Henrik VIII. in njegovih 6 žen«.** Film, ki je žel ogromen uspeh v Ljubljani. Kritika imenuje ta film kraljevsko filmsko veledelo. Pripravlja pa se popolnoma nov šlager **»Zvoki mladosti«.**

Kino Union. Od danes petka dalje najboljši vojni film, izdelan deloma po originalnih postmetkih iz svetovne vojne leta 1916. **»Doumont«** (Pekel zapada) v nemškem jeziku. Kot dodatek filmska senzacija: borbe v boksu za svetovno prvenstvo **»Baer-Carnera«.**

Pri slabi prebavi, slabokrvnosti, shujšanju, bledici, obolelosti žlez, izpuščajih na koži, tvorih uravnava **»Franz Josefova« voda** izborno toli važno delovanje črevesa.

Narodno gledališče

GLEDALIŠKI ABONMA IN NOVA SEZONA V MARIBORSKEM GLEDALIŠČU.

Abonma sprejema gledališka blagajna **le še do sobote 22. t. m.** Ker je letos izredno mnogo zanimanja zanj, naj se interesenti pobrigajo čim prej, da dobe še dober sedež. Abonma se plačuje v sedmih obrokih, vedno v prvih petih dneh vsakega meseca. Najcenejši obrok se dobi že za 9 Din. Neabonent si **prihrani kar 50 odst. vstopnine, če se abonira!** Dobe se tudi **bloki,** ki omogočajo obisk pri **22 poljubnih predstavah in poljubnih dnevih.** Tudi bloki se plačujejo v sedmih mesečnih obrokih.

Letošnji repertoar sloni na močnih delih domače in tuje literature ter obsega tudi nekaj zanimivih krstnih predstav domačih avtorjev.

Prvi dnevi nove sezone prineso abonentom Shakespearejevega **»Hamleta«,** Cankarjeve **»Hlapce«** v novi inscenaciji in zasedbi, Wildejevega **»Idealnega soproga«** in Leharjevo opereto **»Carjevič«.**

Novi člani. Ansambl se je pomnožil za Savo Sverjevo, dosedanjo članico skopskega in osiješkega gledališča; nadalje so angažirani **Milan Košič,** absolvent Piscatorjeve režijske šole v Berlinu in bivši član našega in ljubljanskega gledališča **Just Košuta** in **Edo Verdonik.**

Ljudje, ki trpe na otežkočeni telesni potrebi in ki jih radi tega mučijo krvno prenapolnjenje trebuha, pritisk krvi v možgane, glavobol, močno utripanje srca, dalje, ki trpe na bolezni dančne sluznice, fišurah hemeroidalnem zamotku, fistulah jemljejo za iztrebljenje črevesa zjutraj in zvečer po četrtinko **»Franz Josefove« grenčice.** Vodilni zdravniki kirurgičnih zavodov izjavljajo, da se poslužujejo **»Franz Josefove« grenčice** po operacijah z najboljšim uspehom. **»Franz Josefova« grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Šolske knjige

šolske potrebščine

Tiskovna zadruga, Maribor

Aleksandrova cesta 13

Odplačila event. tudi na obroke!

Prvi jesenski dan. Danes je prvi dan jeseni, ki pa smo jo občutili že več dni poprej. Prvi jesenski dan je izredno lep in si vsi želimo, da bi jesen taka tudi ostala.

Skrivnosten zločin. Pred dnevi je našel posestnikov sin France Malek v domači kleti v Selcih obešenega moškega, v katerem so ljudje čez nekaj časa prepoznali 45-letnega kočarja in cestarja Alojzija Zorca iz Rogoznice. Tja se je podala komisija, ki je ugotovila, da je bil pokojni cestar žrtev zločina. Na glavi je imel več hudih poškodb, prizadetih s topim predmetom in tudi več ran, povzročenih z nožem. Sumijo, da je nesrečneža neznan zločinec najprej umoril, nato pa obesil. Orožniki so uvedli obširno preiskavo za zverinskimi zločinci, ki so zaenkrat pobegnili brez sledu.

Nesreča ne počiva. V Šmartnem na Pohorju se je pri delu hudo poškodoval 45-letni delavec Justin Žgur. Padel je tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo pod kolenom. V Gačniku pri Pesnici se je posestnikov sin Ivan Emeršič pri kopanju krompirja nevarno vsekal z motiko v desno nogo. Huda nesreča je v Gruševi doletela 65-letno delavko Ano Žnidaričevo. Po nesrečnem naključju je prišla pod voz in ji je kolo zdrobilo desno roko. V neki mariborski tovarni pa se je hujše ponesrečil delavec Kristan Zlatar. Padlo mu je na nogo dvigalo in mu zdrobilo stopalo. Vsi ponesrečenci so morali iskati zdravniške pomoči v mariborski bolnišnici.

Trg za ribe. Na današnjem trgu za ribe je bilo precej tunjev, ki so jih prodajali 16 Din kilogram. Na sušaškem trgu pa stane kilogram tunjine 9 Din.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 17 stopinj C nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 13 stopinj C nad ničlo; barometer je kazal pri 18 stopinjah 740, reduciran na ničlo pa 737; relativna vlaga 87; vreme je jasno in tiho; vremenska napoved pravi, da bo ostalo vreme nekaj dni lepo; preteklo noč je padlo 8 mm dežja.

Tridesetletnica velikega zgodovinskega dneva

KRONANJE SRBSKEGA KRALJA PETRA, POZNEJŠEGA PRVEGA KRALJA ZDRUŽENIH JUGOSLOVANOV.

V nizu raznih manjših in večjih jubilejev bi bil za naš list naravnost neodpustljiv greh, ako bi prezrli jubilej, ki je gotovo med največjimi in najpomembnejšimi v zgodovini našega celokupnega naroda. 21. septembra 1904, dan kronanja kralja Petra Osvoboditelja v Beogradu, pomeni izhodišče za kasnejši naravnost epohalni in z veliko naglico se vršeči razvoj v smeri osvoboditve vseh Jugoslovanov in njih družitve v edinstveno jugoslovansko državo.

V dneh težkega bratomornega boja med Srbi in Hrvati umetno ustvarjenega in podpihovanega od Habsburgovcev in njihovih oprod, v letih devetdesetih, je iz vrst jugoslovanske akademska omladine v Pragi, Zagrebu, na Dunaju in v Gradcu kakor klic v temni noči zadonelo: »Dovolj bratomornega boja! Ne trošimo narodnih sil v osebnih razprtijah! En narod smo, četudi razdeljen po veri in zgodovini, po imenu in po državah! Radi skupnih sovražnikov moramo voditi tudi skupno politiko! Namesto sovraštva in sporov — ljubezen in slogo!«

Dotakratni politiki so usupnili! Toda večina njih je kmalu doumela globoki pomen tega klica. Mladina je neustrašno šla svojo pot naprej. Začela je sistematski z delom na izgradnji jugoslovenske ideologije. Revija »Narodna misao« iz l. 1897. je bila vidna manifestacija stremljenj naše generacije; ves pokret, nošen od romantičnega navdušenja, je nosil v sebi znake zdravega realizma. Kulturno zbliževanje, spoznavanje skupnih interesov, koncentracija vseh narodnih sil proti skupnemu neprijatelju, to so bila glavna gesla mladinskega pokreta. Na terenu, na mnogih naših dijaških zborovanjih med šolskim letom in v počitnicah, smo bili težke borbe s frankovskimi študenti, ki so prihajali celo na naša slovenska dijaška zborovanja, da bi nas prepričali o potrebi borbe in sovraštva proti Srbom. Toda kakor mogočen val je preplavilo srca ogromne večine takratne naše generacije geslo: Z umom in srcem ne k slogi, ampak k narodnemu edinstvu! Nobenih kompromisov, ampak na vseh straneh zavest, da smo eno po krvi in jeziku!

Dne 1. marca 1898 je beograjsko akademsko društvo »Pobratimstvo« soglasno sprejelo pobudo iz Prage in Zagreba, da se popolnoma strinja s pokretom, ki je izšel iz realno razumljenih potreb, in kojega nosilec je Ujedinjena akademska hrvatska in srbska omladina v Zagrebu in Pragi. Elementarni pokret je zagrabil vso akademsko in srednješolsko mladino širom cele predvojne Srbije, pa tudi v ostalih deželah, kjer so prebivali Jugoslovani.

Višek pa je dosegel pokret ob stoletnici Karadjordjeve vstaje, l. 1904., ko se je izvršila sprememba na srbskem prestolu, ki ga je to leto zopet zasedel potomec velikega Karadjordje, kralj Peter Veliki Osvoboditelj. Beograjska akademska omladina je sklenila, da slavnostne dneve kronanja kralja Petra proslavi z veliko jugoslovensko kulturno manifestacijo in priredi prvo jugoslovensko umetniško razstavo. Obenem pa je sklenila, da priredi tudi jugoslovenski omladinski zbor, ki naj bi bil impozantna manifestacija omladinskega pokreta. Razposlana so bila vabila bolgarskim, hrvatskim in slovenskim omladincem. Odzvali so se vsi. Navdušeno je bilo v Beogradu sprejeto sporočilo hrvatske omladine, da sprejema poziv z željo, da bi bila slava srbske svobode v življenju jugoslovenske omladine pričetek nove ere vzajemnega spoznavanja, brastva in solidarnosti. Steber, ki bo vzniknil iz te ljubezni in solidarnosti, bo razbil sovraštvo skupnih nasprotnikov jugoslovenskega naroda. — Tem večje je bilo navdušenje, ker so ta odgovor podpisali tudi starčevičanci.

Na beograjske kronanske slavnosti meseca septembra je bilo krog 200 slovenskih in hrvatskih akademikov, pod vodstvom pokojnega dr. Gregorja Žerjava, pokojnega Stjepana Radića, dr. Križmana, dr. Josipa Surodlake in drugih. Cela vožnja do Zemuna je bil en sam triumf jugoslovenske misli. Na zagrebškem kolodvoru je Slovence pričakovalo na tisoče zagrebškega občinstva in ko je iz slovenskih vagonov zadonel klic: »Živel jugoslovenski kralj Peter!«, je vsa večtisoglava množica navdušeno vzklikala. Nepopisen je bil sprejem Slovencev in Hrvatov v Zemunu, kjer jih je srbska omladina že čakala z ladjo. Vzklikanje, objemanje, solze navdušenja. Godba kraljeve garde na srbski ladji igra »Karadjordjev marš«. Mnogi tisoči so pričakovali naše omladine na pristanišču v Beogradu. In od tam pa gori do kraljevega dvora je slovenska, hrvatska in beograjska omladina neprestano, ob deleriju navdušenja vsega naroda, neprestano vzklikala: »Živel jugoslovanski kralj Peter!« Drugi dan je prispelo še 140 bolgarskih omladincev pod vodstvom današnjega predsednika bolgarske vlade Georgija Georgijeva. Zopet mogočne manifestacije.

Zbor jugoslovenske omladine je pričel 16. septembra in je razpravljal resno in stvarno o vseh vprašanjih, o kulturnih in gospodarskih prilikah v vseh pokrajinah, koder prebivajo Jugosloveni. Jugoslovensko umetniško razstavo je otvoril sam kralj Peter in ob tej priliki je takratni predsednik beograjskega akademskega društva »Pobratimstva«, Ljuba Nesić, v svojem nagovoru na kralja povdaril, da je »kulturno jedinstvo, na katerem dela sedanja mladina, predhodnik političnemu jedinstvu,« in da je »ta cilj znan vsem nam, četudi se na tem mestu o njem ne sme govoriti.« V istem smislu so se i na zboru i pri otvoritvi razstave izjavljali tudi slovenski in hrvatski omladinci, dasi so se zavedali, da bodo morda na povratku padli kot žrtve habsburgovskih mogotcev. Toda omladinci od »Narodne Misli« in »Slovanskega Juga« so čutili v teh dneh, da se iskra, ki so jo zanetili, razvija v mogočen plamen, ki ga ne more nihče več pogasiti.

Pri kronanju kralja Petra 21. septembra 1904 navzoča jugoslovenska omladina iz vseh jugoslovenskih krajev je čutila na ta dan veliko duhovno vez, ki veže vse dele jugoslovenskega naroda, takrat še razkosanega na razne države. Čutili pa so isto mnogi milijoni v zaledju, ko so čitali poročila o slovesnostih v Beogradu. Vse je instinktivno čutilo, da so ti dogodki znanilci velikih dogodkov bodočnosti, ko bodo Jugosloveni združeni v eni državi.

Omladina ni demantirala samo sebe. Njeno delo od l. 1904 pa do svetovne vojne l. 1914, je bilo kronano z uspehom. To, kar je takrat naša generacija sanjala po čemer je hrepenela, kar je s smotrenim in realnim delom pripravljala, in kar so tisoči in milijoni našega naroda instinktivno slutili, da prihaja, to je danes že skoro 16 let velika in neizpodbitna stvarnost. Jugoslavija je tu, edinstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev je nerazrušna stavba. Odnošaji z bratsko Bolgarsko so na najboljši poti do bratske vzajemnosti. Naša bolna točka pa ostane še vedno krog 600.000 naših bratov izven naših meja, »razžaljenih in ponižanih«. Njim naj bodo ob velikem jubileju posvečene naše misli!

Vekoslav Spindler.

Epidemija griže v Prekmurju

PRVA NOVA PREKMURSKA ŠOLA — VELIKA IZOLIRNICA.

Ni še dve leti tega, kar je bila slovesno otvorjena prva nova prekmurska šola »Kralja Aleksandra« v Odrancih, eni največjih prekmurskih občin, in že se mora njeno prosvetno delo umakniti višjim ciljem. Žal še nimamo prepotrebne bolnišnice v Dolnji Lendavi in tako je postala odranska šola po odredbi banske uprave z dne 19. t. m. začasna bolnišnica. Bil pa je že skrajni čas! Kakih 60 za nalezljivo boleznijo obolelih ljudi nima več prostora v prenapolnjeni bolnišnici v Murski Soboti.

Včeraj je okrog šole vse oživelo: iz Ljubljane je prevažal tovorni avto bolniške postelje in vso opremo, živila in zdravila. Vse osebje z g. dr. Petričem kot ravnateljem je že na mestu. Tamkajšnje učiteljstvo je moralo odstopiti svoja stanovanja, ker bi primanjkovalo prostora.

Danes pa prevažajo v šolo bolnike, ki bi sicer lahko širili epidemijo. Prebivalci Odrancev in okoliških vasi so bili cepljeni proti griži in je upanje, da se ne bo širila dalje, ko bodo izolirani zadnji bolniki in razkužena njih stanovanja. Da se je ta nevarna bolezen, ki je zahtevala že mnogo življenj, tako razpasla, je kriva ljudska nevednost in konzervativnost. Oboleli, ki so v edini prekmurski bolnišnici, so namreč prisiljeni k dieti in ker je tam zelo natlačeno, se ljudstvo bolnišnice silno boji in prikriva bolnike. Vestnosti beltinskega banovinskega zdravnika g. dr. Sesardiča je pripisati, da je sedaj velika večina bolnikov znana. A to ni bilo prijetno delo.

Neprijetni so tudi doživljaji g. desinfektorja iz Murske Sobote pri iskanju bolnikov. Po mnogem prigovarjanju je izdal neki učenec hišo, v kateri je bolezen in ga peljal tja. Pol ure je močno trkal zaman na okno. Pritajen šepet pa je izdajal, da hiša ni prazna. Šele ko je razbil okno, so mu odprli, ali še vedno so trdili, da pri njih ni bolnika. Ker je sosednja vas Melinci že dalje časa zaprta, si ljudje drugače pomagajo. Ker so tam ob Muri mlini, vozijo iz bližnjih vasi zrnje ponoči, po stranskih poteh.

Če se epidemija omeji, bodo oblasti prisiljene zapreti ves dolnjelendavski okraj. Za sedaj so prepovedani vsi shodi in zbori za dobo treh tednov v okraju Dolnja Lendava in obmejnih občinah okraja M. Sobota. Posebno prizadet je s tem pripravljalni odbor za proslavo petnajstletnice osvobojenja Prekmurja v Dolnji Lendavi, ki ima dosedaj že velike gmotne žrtve.

Tako ustavlja ta epidemija kulturno in nacionalno delo v Prekmurju in tudi gospodarski razvoj.

M. Kajč.

Mariborsko in obmejno zastopstvo na skupščini CMD

Potek in končni rezultat letošnje glavne skupščine je navdal našo javnost z največjim zadovoljstvom. Z izvolitvijo novega osrednjega odbora z inž. Jankom Mačkovškom, priznanim narodnoobrambnim strokovnjakom na čelu, je bilo izročeno vodstvo naše glavne obrambne organizacije v prave in poklicne roke. Časopisje je objavilo o skupščini obširna poročila, vendar iz njih ni dovolj jasno razvidno, kar mora posebno zanimati mariborsko narodno občinstvo, da ima namreč na doseženem uspehu velik delež mariborska in sploh obmejna delegacija.

Že to je vredno omeniti, da je bila udeležba z meje izredno lepa, četudi je bil kraj skupščine zelo oddaljen. Zasluga za to gre predvsem mariborskima podružnicama, ki sta prevzeli organizacijo. Na skupščini sami in na predposredovanju so se obmejni delegati živahno udeleževali debate. Vodilna vloga je pa pripadla predsedniku mariborske moške podružnice g. dr. Ferdu Lašiču, ki je z odločno besedo opetovano uspešno posegel v razpravo. Na skupščini sami je takoj v začetku g. dr. Lašič načel sporno vprašanje pooblastil in zahteval sestavo verifikacijskega odbora. S tem je dosegel, da se je že v naprej omogočilo morebitno majoriziranje s kako fiktivno večino in da se je zedinil zbor na enotno kandidatno listo, ki jo je predlagal kandidacijski zbor.

Da je stališče, ki ga je zavzel g. dr. Lašič, ustrezalo mišljenju in intencijam ogromne večine zborovalcev, je dokazalo burno odobravanje, ki je sledilo njegovemu predlogu in navdušeni aplavz, s katerim je bila sprejeta soglasno izvolitev. Mariborska, oziroma obmejna delegacija je torej v polni meri zadostila prevzeti dolžnosti in je častno zastopala svoje organizacije na pomembnem vrhniškem zborovanju. To se mi je zdelo potrebno posebej podčrtati, ker so v tej smeri objavljena poročila pomanjkljiva, mariborsko narodno javnost pa bo ta dopolnitev brez dvoma zanimala in zadovoljila.

Dr. K.

Batine namesto dela in kruha

G. J. Hutter, tovarnar v Mariboru, nam je poslal sledeče pojasnilo, ki ga objavljamo:

S prijateljske strani smo bili opozorjeni, da se nanaša članek »Batine namesto dela in kruha« v Vaši štev. 211 od 18. t. m. na našo tvrdko.

Mi smo zadevo preiskali in ugotovili, da nas ni nihče telefonično pozval, oziroma nam telefonično javil brezposelnika, ki delo išče. V soboto dopoldne je neki brezposelnik dosegel vstop v tvornico s tem, da je vratarja prepričal, da je res telefonično že javljen v pisarni. Na ta način je prišel do pisarne in uradnik, pri katerem se je javil, je povedal podpisniku, da je moža že odpravil, ker je zelo po alkoholu smrdel. Vratar je dobil za to ukor, ker je pustil človeka brez dovoljenja v tvornico. Vratar pa trdi, da o »batinah« ne more biti govora. Lastnik tvornice z možem niti govoril ni. Ne gre samo za to, da se odvračajo brezposelni od vstopa v tvornico, ampak govorijo tudi razni drugi, v veliki meri splošno znani razlogi za to, da ne sme priti vsak poljubni človek v tvornico. Naša tvrdka je zaradi raznih okolnosti primorana v svoji tkalnici klotov, kjer je zaposlenih okoli 350 delavcev, dati vsakemu tkalcu namesto po 2 po 4 statve, kakor je običajno sploh po vsem svetu. S tem bo okoli 150 delavcev, oz. delavk prostih. Teh 150 delavcev seveda ne moremo odpustiti, ampak skušamo z vsemi sredstvi izdelovati nove artikle, da bi mogli nuditi tudi tem 150 delavcem še dalje zaposlitev. Ne more pa biti govora o tem, da bi mogli sprejemati nove delavce, dokler imamo zaposlitev komaj za dosedanje. Dejstvo, da plačujemo svojim delavcem boljše kakor druge tvornice, nam povzroča celo vrsto neprijetnosti: polovica pošte vsak dan so prošnje za zaposlitev. Podpisnik tega pisma skoraj koraka ne more storiti, ne da bi ga kdo prosil za delo in na policiji leži že cela vrsta pismenih groženj itd., vse to samo zaradi boljših mezd v naših tvornicah.

V Vašem članku se zadeva predstavlja nekako tako, kakor da bi bili mi v stanju in dolžni nuditi vsakomur zaposlitev in rešiti vprašanje brezposelnosti; tega pa ne zmore celokupnost, kaj še posamezna tvrdka.

S spoštovanjem **J. Hutter in drug.**

Knjiga za vse osnovne, meščanske in srednje šole kupuj v knjigarni **Tiskovne zadruge,** Aleksandrova c. 13. Tudi na obroke 3575

Sokolstvo

Javni nastop marješke sokolske čete. Javni nastop sokolske čete Sv. Marjeta o Pesnici je preložen na nedeljo 30. t. m. Vabljena so vsa sosednja bratska in druga narodna društva, naj se javnega nastopa v čim večjem številu udeleže. — Zdravo!

Sokolska četa Sv. Marko pri Ptuju. Sokolska četa v Markovcih, ki je bila ustanovljena šele 5. novembra 1933, bo priredila 23. septembra 1934 na travniku brata Jožefa Korošca, gostilničarja v Zabovah, svoj prvi telovadni nastop, kjer hoče pokazati, kaj zamorejo nezlomljiva sokolska volja, požrtvovalnost in pogum. Program telovadnega nastopa bo zelo pester in posebno interesantna bo balkanska štafeta. Nastopa se bodo udeležile bratske sosedne čete in pa matično društvo Ptuj. Vse sokolske brate in sestre in pa Sokolu naklonjeno občinstvo je na nastop bratski vabljeno, kajti mlada četa, ki mora premagovati velike težave in hoditi preko polen, rabi moralne in materialne podpore. Po telovadnem nastopu bo trgatev grozdja. Vsak bo našel nekaj sebi primernega. Pridite! — Zdravo!

Georges Pourcel:

Lubosumnost

Najprej ga je to zabavalo, potem mu je celo ugajalo, ker je kot domišljav, lep fant prišel na svoj račun. Melija, njegova žena, je bila ljubosumna. Kmalu po poroki je zahtevala, da spremeni svoj poklic. Bil je namreč zastopnik zavarovalne družbe v nekem mestu na jugu, ki je spalo v senci svojih mimoz. To je bil nevaren posel, pri katerem je moral prepričevati, zavajati in očarjati ženske še bolj ko moške. Kaj je ni bil prav potom svojega poklica Gaston izvojeval in ugrabil očetovskemu odporu, kakor navadno zavarovalno polico?

Ker ga ni mogla pridržati ves dan pri sebi, mu je po resnem premišljevanju izbrala poklic, ki je predstavljal najmanjšo nevarnost. Odločila se je za mesto pisarniškega vodje, ki je bilo prosto pri odvetniku Laperouzeu. Stara, resna, dostojna firma, brez vsake tipkarice! Prvovrstne reference! Gaston bi bil tu kot doma.

Vsak večer ob petih je že stražila pri izhodu iz pisarne, ga prijela za roko in šla ž njim domov. Nemogoče, da bi se ji mož izneveril, če ga nadzira na ta način.

Zaprti mož je pričel polagoma čutiti, da ga te spone tišče. Njegovi prejšnji prijatelji, ki so spoznali za kaj gre, so se mu pomilovalno smejali in sledili paru z ironičnimi pogledi. Eden izmed njih se je odločil in mu rekel neki dan:

»Nič več ne prihajaš igrat v kavarno, kot si imel navado... Uklonil si se!«

On da bi se uklonil? Kakšno razžalenje! Prešerno mu je odgovoril:

»Jutri pridem!«

Težka je bila zmaga naslednji dan, a naposled je vendarle prekoračil prag kavarne: prekoračil pa ga je v spremstvu svoje žene.

»Kamor pojdeš ti, pojdem tudi jaz,« mu je dejala s temno energijo. »Ta bi bila lepa, da bi se zabaval z natakaricami in posestnico...«

Stara Gastonova družba je precej slabo sprejela Melijo. Dražili so jo na najrazličnejše načine, iznašli so vse mogoče, da se je rešijo, a zaman. Prišla je prva v kavarno, sedla v kotu poleg okna, kjer je stala mizica za igralce, naročila malinovec in uprla oči na drugo stran trga, na Laperouzevo hišo ter čakala, da začnejo odhajati uslužbenci.

Najprej ni imela pojma o kvartanju, a kmalu je prodrla v njega skrivnosti. Kot neizprosna in bistroumna priča je sledila z ostrim očesom igri, se vznemirjala, dajala nasvete, izdajala skrivnosti; skratka, postala je nervozna.

»Kako naj bi se rešili teh strašnih klešč?«

Nekega večera, ko njen mož ni vstopil točno ob peti uri v kavarno, ji je dejal eden igralcev:

»Ali že veste novico? Gospod Laperouze je vzel v službo tipkarico, veliko plavolasko, vitko in elegantno. Dobro bi bilo, da pazite!«

Melita je hitro tekla v pisarno k odvetniku in našla Gastona v pogovoru s starim blagajnikom, ki je imel krasno srebrno brado.

»Dragec, prišla sem pogledat, zakaj si se zakasnil.«

»Službo imam do šestih, da, enkrat na teden: to je nova ureditev. Sedi na moje mesto pri kvartanju, dokler ne pridem.

Ko se je vrnila v kavarno, so jo hudomušno vprašali:

»Kakšna je plavolaska?«

»Imenitna!« je odgovorila smeje se.

In odločno je prijela za karte.

*

Tipkarica Laperouzeovega urada je bila v resnici lepo dekle. Pod bujnimi zlatimi lasmi je imela polt kot mleko in kri. Njena usta so bila rdeča kot temna črešnja. Bila je kot bi mladost dihnila v to resno hišo. Gaston, uklenjeni don Juan, je našel svojo nekdanjo živahnost, in zgovornost bivšega zavarovalnega agenta se je spet zbudila. Toda ko je spregovoril svoje prve ljubezenske besede, se je začela norčevati iz njega:

»Vaša žena! Vaša žena prihaja!«

Pri teh besedah je postal ves bled in zelen.

»Aha, vidite, kot majhen pobič ste,« ga je dregnilo kruto dekle. »Dragi moj, vaša žena bi vam izpraskala oči in takega zločina nočem imeti na svoji vesti.«

Tudi ona je vedela, v kakih okovih živi. Kot vsi drugi, je to dobro vedela Vse mesto je govorilo o tem... A, slednjič se pa le otrese tega jarma! Preklinjal je svojo Melijo. Ob tej uri je sedela v kavarni in gledala, kako kvartajo. Namesto pa, da bi sledila igri, je pazila na vrata odvetnikove hiše. Sedela je tam tik za oknom kot kak vohun in kuhala je svojo ljubosumnost. Kakšna katastrofa bi bila, če se ne bi točno ob uri pojavil za njenim stolom in dejal :

»Melija, tukaj sem!«

»Hitro, dragi moj, tecite!« mu je nagajivo dejala tipkarica.

Ljubil je to naduro, ki mu jo je prinašal vsak teden, to uro prijetnega samovanja s tipkarico. Prijazno se je zvečer prikradel v stari urad in skoraj ni bilo treba prižgati luči, tako zelo so žareli njeni lasje.

»Priznajte,« se ji je upal reči neki večer, »da zasluži moja Melija dobro lekcijo...«

»Gotovo! Toda ali ste vi možak, ki ji jo bo dal?«

In res je imel toliko poguma. Toda ko je že prešlo precej časa, so ga moči zapustile. Pogledal je na uro:

»Sedem! Moj Bog, ura je sedem! In moja žena me čaka že sestdeset minut v kavarni!«

Premišljal je. Ali naj se upre jezi megere, ali pa naj zbeži s svojo novo ljubeznijo v manj viharne kraje.

»Strahopetnež,« ga je zbodla.

Ta udarec z bičem na njegov ponos mu je vrnil pogum.

»Grem tja in videla boš, kako se vede razdražen mož napram svoji ženi!«

Tekel je doli na ulico in z opotekajočim se korakom je stopil v kavarno in se zmuznil za Melijo. Z mrzlično roko je mešala karte in pot ji je kapal s čela. Nova strast jo je bila zgrabila in vse druge so izginile.

»Melija,« je milo spregovoril Gaston. »tukaj sem... že celo uro!«

Nenadoma se je obrnila in rekla sikajoče:

»Vraga, kaj se moraš vedno držati mojega krila!«

»Pusti vendar svojo ženo v miru, stari ljubosumnež!« je dejal eden igralcev.

Ptuj

Tragika mladega dekleta. Preteklo soboto se je odigral na dravskem mostu v Ptuju dogodek, ki je vznemiril vse prebivalstvo. Približno ob 22. uri so opazili pasanti na mostu mlado dekle, kako hodi po mostu sem in tja. Nenadoma pa se ustavi in z bliskovito naglico skoči čez ograjo v deročo in visoko naraslo Dravo. Očividci tega obupnega koraka so slišali le padec v vodo in tudi trenutek kasneje, ko se je prikazala na površju ter zopet izginila v valovih. Vsaka rešitev je bila izključena zaradi temne noči in visoko narasle Drave. Ljudje so nesrečnico videli zvečer še v nekaterih gostilnah na Bregu vso obupano in objokano, vendar ni nihče vedel, kdo da je in kaj namerava. In šele sedaj se je ugotovilo, da je nesrečnica identična z 21-letno Marijo Maučičevo, ki je bila nastavljena pri svojem stricu kot trgovska pomočnica v Novi Cerkvi v Halozah. Dekle so sicer od sobote pogrešali; ker pa so mislili, da se mudi — pri sorodnikih, njene odsotnosti niso prijavili. Šele ko je dobil njen brat pismo, v katerem mu nesrečnica sporoča, da namerava izvršiti samomor zaradi nesrečne ljubezni, in ko so slišali o nesrečnem koraku mladega dekleta na dravskem mostu, so prišli na sled, da je dekle izvršilo iz obupa samomor. Nadalje smo doznali, da je bilo dekle v blagoslovljenem stanu z nekim gospodom, ki je sedaj poročil neko drugo dekle. Tragika dekleta je povzročila veliko nesrečo dveh uglednih družin. Dosedaj še trupla utopljenega dekleta niso našli.

Samomor v okolici Ptuja. Dne 18. t. m. je Ivana Turkova, žena tovarniškega delavca, zaposlenega v tovarni usnja Pirich v Ptuju oddaljila od hiše in se ni več vrnila. Naslednje jutro so jo našli v parku graščaka Lippita na Turnišču obešeno. Poskusi, da bi jo spravili k življenju, so bili brezuspešni. Stara je bila šele 32 let in zapuščala tri nepreskrbljene otroke. Kaj je gnalo mlado ženo v smrt, še ni pojasnjeno, zdi se pa, da je storila obupen korak v hipu duševne zmedenosti.

Policijske vesti. Policija je aretirala dva postopača in delomrzneža, ki sta po Ptuju beračila in ako nista dobila izdatnih milodarov, sta postala nasilna in grozila, da bosta vlomila v stanovanje ter si vzela sama, kar se jima bo zahotelo. Kar sta naberačila, sta zapila in potem razgrajala in nadlegovala ljudi. Sta to znana postopača, ki sta imela že opetovano posla z varnostnimi organi in sodiščem, 24-letni Leopold Mastnak iz Slivnice, okraj Šmarje, in 22-letni Adolf Kampl iz Slovenje vasi. Na stražnici sta razbijala, posebno Kampl, da so ga morali vtakniti v prisilni jopič. Nadebudna fanta bosta izročena sodišču v Ptuju.

Sport

ISSK Maribor : SK Svoboda. V nedeljo 23. t. m. bosta nastopila ISSK Maribor in SK Svoboda k prvi prvenstveni tekmi, ki se bo pričela ob 16. uri na igrišču ISSK Maribora v Ljudskem vrtu.

Odbor za delegiranje sodnikov pri OOLNP, službeno. Nedeljske tekme sodijo: SK Železničar mladina : ISSK Maribor mladina g. Nemec, ISSK Maribor rezerva : SK Svoboda rezerva g. Jančič, ISSK Maribor I : SK Svoboda I g. dr. Planinšek, SK Ptuj : SK Mura pa g. Kopič.

Tekmovanje za državno nogometno prvenstvo se nadaljuje v nedeljo 23. t. m. z naslednjimi tekmami: Jugoslavija : Tri zvezde, Šparta : Gradjanski, SSK : Radnički in Gradjanski : Ilirija.

Odbor lahkoatletskih sodnikov, Maribor, službeno. Za dvomatch SK Slavija (Varaždin) : SK Železničar, ki bo v nedeljo 23. t. m. ob 10. uri na igrišču SK Železničarja, je odrejena naslednja jurija: vrhovni sodnik F. Kramberger, tehnični vodja Fišer, starter Bergant; sodniki: prof. Cestnik, Beigot, dr. Jettmar, B. Kramberger in Perin, zapisnikar Dobčnik. — Tajnik.

Poverjeništvo JLAS, Maribor, službeno. V zadevi gostovanja v Celju bo sestanek opolnomočenih delegatov vseh klubov v nedeljo 23. t. m. ob 9.30 uri na igrišču SK Železničarja. — Poverjenik.

V smrt zaradi hlač.

Graška kronika samomorov beleži nenavaden primer. Neki 13-letni dijak je zahteval od svoje matere, ki je bila šivilja, naj mu takoj zašije hlače. Ker pa mati ni mogla takoj ugoditi sinovi želji, je sin poiskal samokres in si pognal kroglo v glavo. Bil je pri priči mrtev.

Rusija prodaja umetnine.

Umetniški institut v Chicagu je priredil pred kratkim veliko razstavo umetnin, na kateri je bilo razstavljeno zelo mnogo slik starih in modernih mojstrov, ki so nekoč krasile sobane carjev in mogotcev, pa so jih pred kratkim sovjetske oblasti prodale Američanom. Med slikami je bila razstavljena tudi Rembrandtova »Putifarka obtožuje Jožefa«, ki jo je kupila nekoč cesarica Katarina Velika za 180.000 dolarjev. Nadalje so bile razstavljene dragocene slike, kakor Rafaelova »Madona iz hiše Albe«, ki je bila prodana za ogromno vsoto milijon in pol dolarjev ter Bochova slika »Ura glasbe« in še mnoge druge. Kakor izgleda, se sovjetskim oblastem zelo mudi razprodajati umetnine, ki so jih nakupili ruski vladarji in mogotci za ogromen denar.

Tragedija nemške ekspedicije na Himalajo.

Ni še dolgo tega, ko so nemški listi obširno poročali o strašni nesreči, ki je doletela nemško ekspedicijo na Himalajo. Nesreča je zahtevala več človeških žrtev in so pri tej priliki poginili odlični raziskovalci visokih gora, med njimi znani Merkl, Willand, Waltzenbach in drugi. Na Himalajo se je podala ekspedicija letos spomladi. Do 6. julija je srečno prodirala v gorske višine in se tudi srečno povzpela na vrh gore Nanga Parbat, visok 7900 m. Vrh je izgledal kakor otok na sredi mogočnega morja. Pod njim so se podili divji oblaki in ekspedicija pač ni slutila, da jo čaka tako žalosten konec. Postavila je šotore in se utrujena spravila k počitku. Ponoči je pa nastal silen vihar, ki je popolnoma — rekli bi, obril vrh gore — in odnesel tudi ekspedicijo ter jo razstresel na vse strani. V snegu in mrazu je več članov ekspedicije zmrznilo, le trem spremljevalcem je bila usoda naklonjena in so si samo ti trije po srečnem naključju rešili življenja.

Črnci nosijo cilindre.

»Vsakemu črncu cilinder!« pod tem geslom so izvedle angleške izvozne tvrdke veliko akcijo in reklamo v afriški Liberiji, da bi se zmanjšale velikanske zaloge cilindrov. Omenjene tvrdke so pokupile v Angliji cele vagone modernih trdih moških pokrival, ki jih sedaj z velikim dobičkom spravljajo v denar med črnci. Propagandna vojna za cilindre v Liberiji ima naravnost kolosalen uspeh. Le malo je še v Liberiji črnih državljanov, ki se ne bi pokrivali s staromodnimi angleškimi trdimi klobuki. Kako izgledajo na pol nagi sinovi vroče Afrike s cilindri na glavi, si pa naši čitatelji sami lahko predstavljajo.

Zlata kravata.

Predsednik združenja tovarnarjev kravat v Detroitu je slavil te dni 70-letnico svojega rojstva. Ob tej priliki mu je združenje poklonilo dragoceno kravato iz čistega zlata. Zlato je predelano v niti, iz katerih je spletena kravata, da se da vezati. Računajo, da je vredna 8000 dolarjev.

Mož in žena.

Žena: Čuj, mož, vsak ponedeljek prideš pijan domov. To se mora izpremeniti.

Mož: Kaj bi ti bil ljubši torek, ženica?

Prodam

DVE POSTELJI z žičnimi vložki in dve nočni omari 480 Din, omara s štirimi predali in nastavkom 250 Din. Židovska ul. 4, hiša levo. 3965

PLIŠASTA OTOMANA spalnica, jedilnica, stoli, omara, postelje. Ruška cesta 3-I, desno. 3966

Sobo odda

SOBO oddam v najem. Frankopanova ulica 11. 3960

SOBA ZA SOLIDNEGA GOSPODA, mirna, sončna in zračna, z uporabo kopalnice, se takoj odda. Stroßmajerjeva ul. 28, II. nadstr., vrata 9. 3463

Posest

HIŠA 2 sobi, kuhinja, klet, lep vrt, gospodarsko poslopje ugodno na prodaj. Stražunska 6. Pobrežje. 3951

GOSTILNO z nekaj zemlje vzamem v najem v okolici. Ponudbe na upravo pod »Meljski hrib 4«. 3962

Dijaška stan.

DIJAKINJA IZ DOBRE RODBINE se sprejme na stanovanje in hrano. Naslov v upravi »Večernika«. 3802

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih!

Spomnite se CMD!

Izdaja konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: RADIVOJ REHAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru.